

Psychomotorický vývoj dítěte do 6 let

*Orientační přehled psychomotorického vývoje
určený pracovníkům pedagogických, sociálních
a zdravotnických profesí.*

Vytvořeno pro účely projektu NVV - velmi včasná identifikace rizik.
Reg. č.: CZ.03.02.02/00/22_027/0001249

Koncepce knihy a texty: Lenka Knedlíková, Lucie Stroupková, Martina Vyhnalová,
Ilona Bytešníková
Grafiky a grafická úprava: Karel Hejkal
Vedení a supervize: Hana Ošlejšková, Pavlína Danhofer
Metodický tým: Miloslav Helebrant, Martin Páral, Martin Nekola

Rok 2024, Brno

Spolufinancováno
Evropskou unií

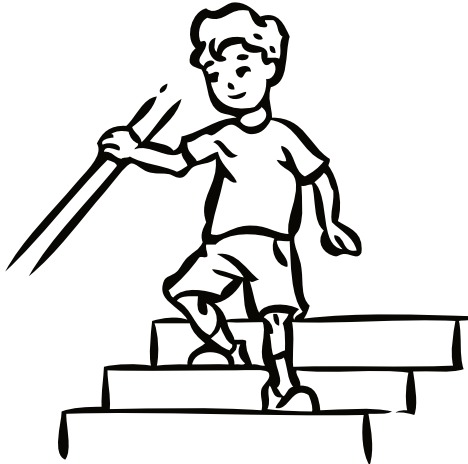

Obsah

Motorika - hrubá	4
Motorika - jemná	6
Socio-emoční vývoj	8
Komunikace, jazyk, řeč	10
Nápodoba	14
Sdílená pozornost	16
Hra a manipulace s předměty	18
Interakce s vrstevníky	20
Sluch	22

Motorika - hrubá

Motorický vývoj je proces, během kterého dítě postupně získává a zdokonaluje své dovednosti pohybu a koordinace. Odráží vývoj nervového systému a je propojen s rozvojem kognitivních, sociálních a emocionálních schopností dítěte.

Každé dítě se vyvíjí svým vlastním tempem, ale existují určité milníky, které lékaři a odborníci sledují, aby ověřili, že vývoj probíhá v pořádku. Motoriku lze rozdělit na tzv. hrubou a jemnou, obě se rozvíjejí paralelně, avšak každá z nich zahrnuje odlišné pohyby a schopnosti.

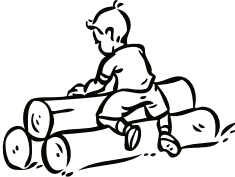
Rozdíl mezi hrubou a jemnou motorikou spočívá tedy hlavně v typu svalů, které jsou zapojeny, a v povaze pohybů, které jsou prováděny. Pro optimální vývoj dítěte je důležité, aby se obě tyto oblasti motoriky rozvíjely harmonicky.

Hrubá motorika se týká pohybů, které vyžadují zapojení velkých svalových skupin a jsou klíčové pro celkovou pohyblivost dítěte. Patří sem pohyby jako je sezení, lezení, chůze, běh nebo skákání.

Kdy se obrátit na odborníka?

- Zpoždování v dosažení motorických milníků: pokud dítě nezačíná sedět nebo chodit ve věku, kdy to většina dětí již umí.
- Neobvyklé pohybové vzory, jako je asymetrické plazení, chůze po špičkách nebo výrazné problémy s rovnováhou.
- Ztráta dříve získaných dovedností: pokud dítě přestane vykonávat pohyby, které již umělo, může to být známka neurologických potíží.

Příklady běžného vývoje

1-3 měsíce	3-6 měsíců	6-9 měsíců
		
Schoulená, nestabilní poloha; v poloze na břišku může krátce zvednout hlavičku.	Vleže na zádech je stabilní, mává ručičkami a kope nožičkami; v poloze na břišku se opírá o lokty „pase koníčky“, postupně se začíná otáčet na bříško, kde se vzepře o otevřené dlaně, dělá letadélko.	Postupně začíná podsouvat kolínka, náznak lezení.
9-12 měsíců	13-18 měsíců	1,5-2 roky
		
Leze po rukou a kolenou, šikmý sed; začátek vertikalizace, postaví se, obchází nábytek, první krůčky.	Chodí samo, začíná běhat, začíná chodit do schodů, tahá hračku za sebou, vyleze na velkou židli.	Běhá dobře bez pádu, chodí samo do schodů i ze schodů, kope do velkého balonu, ovládá tříkolku.
2-2,5 roků	2,5-3 roky	3-4 roky
		
Poskakuje sounož, překonává překážky na hřišti, umí chodit po patách a špičkách.	Střídá nohy do/ze schodů, výborně zvládá jízdu na tříkolce, skáče sounož s jistotou, stojí na jedné noze.	Krokové variace do hudby, bude umět šplhat, jezdit na mobilních hračkách bez přidáných záchranných prvků, samostatně se obléká, hodí míč nad hlavu, chytí odražený míč, přeskočí nízký předmět.
4-5 let	6 let a více	
		
Chytá malý míček, skáče přes předměty, visí na tyči alespoň 5 sekund, skok 10x vpřed bez pádu, chodí podél čáry.	Další zdokonalování hrubé motoriky.	

Motorika - jemná

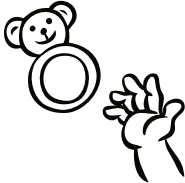
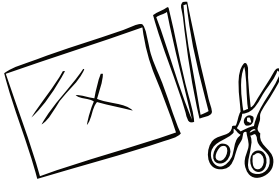
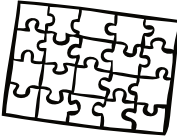

Jemná motorika zahrnuje zapojení menších svalových skupin, zejména rukou a prstů. Je nezbytná pro přesné a detailní úkoly, jako je uchopování předmětů, manipulace s malými objekty, kreslení, psaní nebo zapínání knoflíků.

Kdy se obrátit na odborníka?

- Zpoždění v dosahování motorických milníků.
- Potíže s jemnou motorikou: např. výrazné obtíže s uchopováním předmětů, používáním lžice nebo vidličky, zapínáním knoflíků nebo kreslením jednoduchých tvarů.
- Ztráta dříve získaných dovedností: pokud dítě přestane vykonávat pohyby, které již umělo, může to být známka neurologických potíží.

Příklady běžného vývoje

1-3 měsíce	3-6 měsíců	6-9 měsíců
		
Pěstičky, palec v dlani.	Začíná se natahovat po hračkách, později je úmyslně uchopí a drží.	Úmyslný úchop hračky, předává hračku z ruky do ruky, sahá si na nožičky.
9-12 měsíců	13-18 měsíců	1,5-2 roky
		
Sbírá drobné předměty a hází je do nádoby, tluče hračkami o sebe, imituje gesta; později postaví kostku na kostku, cíleně odhodí předmět, podá hračku, pomáhá s oblékáním.	Začíná se krmit samo lžící, pije z hrnečku, čmárá tužkou, nakreslí čáru, objímá panenku a vyjadřuje k ní náklonnost, zaměřuje se na drobký, které uchopí, ukáže na výzvu obrázek, obrací 2-3 listy najednou.	Staví věž ze 4 kostek, otočí klikou dveří, oblékne si kalhoty s gumou v pase, čepici a ponožky
2-2,5 roků	2,5-3 roky	3-4 roky
		
Staví věž z 6-7 kostek, obrací jednotlivé stránky, řadí vláček, umisťuje bloky do otvorů, nakreslí kruh, přesněji s lžičkou, obleče si jednoduchý oděv.	Navleče korálek na provázek, svleče si kalhoty, rozepne si kabátek, namaluje „hlavonožce“, namaluje zavřený kruh.	Staví věž z 9-10 kostek, aniž by věž spadla, postaví most ze 3 kostek, nakreslí rozpoznatelný obrázek, hlavonožec má rty, zuby, prsty na ruku, apod., stříhá rovně nůžkami, nakreslí dvě přímky, které se protínají v pravém úhlu (kříž).
4-5 let	5-6 let	6 let a více
		
Staví vlastní modely Duplo, koordinace při čištění zubů, vybarvuje celý obrázek, napíše svoje jméno, použije preferovanou ruku, 8-12 puzzle, otevře sáček na zip.	Samostatné psaní čísel 1-10, samostatné generování písmen, navrhuje vlastní modely Lego, použití vidličky a nože, dokončí 20dílné puzzle, samostatné oblékání a toaleta.	Další zdokonalování jemné motoriky.

Socio-emoční vývoj

Socio-emoční vývoj dětí představuje klíčový aspekt jejich celkového vývoje, který zahrnuje rozvoj schopnosti rozpoznávat, vyjadřovat a regulovat své emoce, stejně jako vytvářet a udržovat vztahy s ostatními.

Tento proces začíná již v raném dětství, kdy dítě navazuje první citové vazby s rodiči nebo pečovateli, což je základem pro budoucí sociální interakce. Postupně si děti osvojují schopnost empatie, uvědomují si emoce druhých lidí a učí se, jak na ně adekvátně reagovat. V předškolním a školním věku se pak děti učí kooperaci, sdílení, řešení konfliktů a rozvíjejí svou schopnost navazovat přátelství.

Tento vývoj je ovlivněn jak genetickými faktory, tak prostředím, ve kterém dítě vyrůstá, včetně kvality rodinného života, školy a vrstevnických vztahů.

Kdy se obrátit na odborníka?

- Nedosahuje milníků socio-emočního vývoje nebo jich dosahuje se zpožděním.
- V raném věku nedokáže navázat oční kontakt s rodiči či dalšími lidmi nebo o něj neprojevuje zájem, nereaguje na dětské hříčky a "legrácky" nad kočárkem.
- Nedostatek emocí nebo neadekvátní emoční reakce: neprojevuje radost, smutek, strach či hněv v situacích, kde by se tyto emoce očekávaly, nebo naopak reaguje přehnaně nebo nepřiléhavě.
- Nadměrné agresivní chování vůči sobě nebo ostatním.
- Nezájem o sociální interakce: vyhýbá kontaktu s vrstevníky, neprojevuje zájem o hru s druhými lidmi, izoluje se, a je samotářské.
- Obtížná adaptace na změny či nečekané situace: přehnané emoční reakce na změny či drobné podněty (např. při změně prostředí, rozvrhu nebo osob).
- Značná závislost na rodičích nebo pečovateli: nadměrné lpění na rodičích a obtíže s osamostatněním, nebo naopak nadměrná samostatnost neúměrná k věku.
- **Pozor!** Určité aspekty tohoto chování se mohou objevovat v různých fázích vývoje, v závislosti na situaci nebo aktuálním naladění dítěte, za atypické to považujeme ve chvíli, kdy se jedná o převažující projevy chování dítěte.

Příklady běžného vývoje

1-3 měsíce	3-6 měsíců	6-9 měsíců
<i>Navazuje oční kontakt, směje se na rodiče.</i>	<i>Rozezná obličej blízké osoby a výrazy tváře, napodobuje je.</i>	<i>Separační úzkost, když je odděleno od rodičů, projevuje základní emoce.</i>
9-12 měsíců	1-3 roky	2-3 roky
<i>Snaží se poutat pozornost rodičů, zahajuje samo sociální kontakt.</i>	<i>Během tohoto období se může objevit období vzdoru, záchvaty vzteku - přirozený proces.</i>	<i>Žádá o pomoc, empaticky poskytne útěchu, velký zájem o sociální interakce, projevuje různorodé emoce.</i>
3-4 roky	4-5 let	5-6 let a více
<i>Pojmenuje výrazy tváře (je smutný, je veselý), chápe kauzalitu emocí ("je naštvaný, protože").</i>	<i>Rozumí potřebám druhých lidí, projevuje lítost.</i>	<i>Rozumí jednoduchým sociálním vztahům, prohlubuje se empatie.</i>

Komunikace, jazyk, řeč

Komunikace je způsob dorozumívání se mezi lidmi. Probíhá prostřednictvím slov a vět, ale i výrazů tváře, pohledu, gest, řeči těla.

Jazyk je specifická vlastnost určité skupiny lidí, kteří díky ní sdělují prostřednictvím zvukového, písemného či jiného kódu informace.

Řeč je realizovaná forma jazyka v komunikaci – zvuky, slova, věty. Umožňuje dítěti porozumět a vyjádřit myšlenky, potřeby, nápady, emoce a další. V procesu učení jazyka receptivní řeč (porozumění) vždy předchází vývoji expresivní řeči (mluvení).

Vývoj řeči a jazykových schopností představuje část komplexního vývoje dítěte. Je složitým procesem, k jehož zásadnímu rozvoji dochází v raném a předškolním věku dítěte, kdy lze sledovat vývojové mezníky a pozorovat a předvídat jednotlivá stádia.

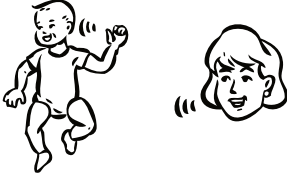
Vývoj řeči a jazykových schopností probíhá ve specifických stádiích spjatých s vývojem v dalších oblastech (kognice, motorika, emoce). Správný vývoj řeči a jazykových schopností je důležitý i pro utváření sociálních vztahů, chování a zapojení dítěte do kolektivu.

Kdy se obrátit na odborníka?

- Neprojevuje sociální komunikaci: neprojevuje zájem o komunikaci, nereaguje na podráždění, nedá znát známky spokojenosti. Nerozumí instrukcím, nereaguje na ně nebo je realizuje chybně.

- Nepoužívá gesta.
- Regres řeči: zhoršení či ztráta řeči u dítěte, které již aktivně užívá několik slov, namísto toho, aby se dále vyvíjela.
- Zpoždění vývoje řeči a jazyka: dítě nemá potřebu komunikovat ve věku po 24 měsíci, nežádá o předměty, používá méně než 10 srozumitelných slov, nezačíná tvořit dvojslovná spojení (pro dvojslovná spojení je třeba aktivní slovní zásoba minimálně 50 slov), dítě má nízké porozumění řeči.
- Problémy v oblasti slovní zásoby a gramatických struktur: nedosahuje milníků vývoje řeči a jazyka nebo jich dosahuje se zpožděním.
- Problémy se srozumitelností: řeč je nesrozumitelná i pro blízké osoby.
- V řeči se objevují převážně nezvyklé nebo “dospělácké” fráze a výrazy, “citáty” které dítě slyšelo dříve bez zjevného významu (tzv. echolalie).
- **Pozor!** Každé dítě se vyvíjí v lehce odlišném tempu – obecně známých milníků může dítě dosahovat jak dříve, tak později. Stejně tak lze tuto variabilitu sledovat ve vývoji řeči a jazykových schopností dítěte.
- Řadu počátečních rozdílů v raném vývoji řeči a jazyka dítě může v pozdějším vývoji vyrovnat. Není to však samozřejmostí a je důležité rozlišovat, co lze považovat za proces fyziologický a kdy už lze vývoj řeči a jazyka dítěte považovat za rizikový.

Příklady běžného vývoje

1-3 měsíce	4-7 měsíců	8-12 měsíců
 Křik, hrdelní zvuky (např. gggg); potřeby vyjadřuje křikem a mručením; ke konci 2 měsíce se objevuje úsměv; reaguje úsměvem na hlas nebo tvář známé osoby; kolem 2 měsíce broukání (např. aaaa, aeeee).	))) pá-pá Rozumí několika slovům ("ne", "pá-pá"), pokud jsou doprovázeny gesty ve známé situaci; reaguje na své jméno; žvatlá (např. bababa, gagaga...).	 Máma! Začíná používat gesta; vznik vědomé, záměrné komunikace; ukáže na některé běžné předměty nebo osoby, když je pojmenujeme; vyjadřuje potřeby pohledem a zvukem nebo jednoduchými gesty (např. dívá se na mámu a natahuje ruce, když chce zvednout); napodobuje nové zvuky (např. zvířat); tvoří první slova (pá-pá, máma, táta).
13-18 měsíců	1,5-2 roky	2-2,5 roků
 Hafí! Používá asi 40 slov, gesta; rozumí asi 50 slovům; ukáže na některé části těla, když je pojmenujeme; ukáže na některé známé osoby, hračky a části oděvu, když je pojmenujeme; pojmenuje některé obrázky v knížce; rozumí otázce "Co je to?"	Babi, hají tam! Používá 50-70 slov; spojuje dvě až tři slova (např. mami dej, babi hají tam); používá jednoduché otázky (Kde?), zápor "ne", rozkazovací způsob (např. Dej!); vyjadřuje množství (děti...); rozumí asi 100 slovům; rozumí dvojestupňovému příkazu (např. přines míč a hoď ho tátovi).	 Mámě Používá asi 300 slov; mluví v rozvitých větách (3-5 slovných); odpovídá na otázky (Co je to? Co děláš? Kde je auto?); používá předložky (na, do, v), zájmena (já, ty, my); používá přídavná jména (např. dobrý, malý); skloňuje podstatná jména (mámě, tátovi, tetě); rozumí, když někdo mluví o minulosti nebo budoucnosti; na konci tohoto období první souvětí se spojkami (např. a).
2,5-3 roky	3-4 roky	4-5 let
Pod stůl Používá 600-1000 slov, předložky (z, pod, o, vedle), spojky (např. a, který, nebo), správný slovosled; souvisle vypráví, co zažilo; umí krátkou říkanku/písničku; zapojí se do krátké konverzace.	 Rozvíjí se vypravěčské schopnosti; chápe pojmy jako noc a den; popíše, k čemu se užívají předměty; iniciuje rozhovor; výslovnost slov je srozumitelnější.	 Rozšiřování slovní zásoby; používá přivlastňovací zájmena (jeho, její...); popíše obrázek; užívá porovnání, otázky "Kolik", "Jak", více složitější větné celky.

5-6 let

6 let a více

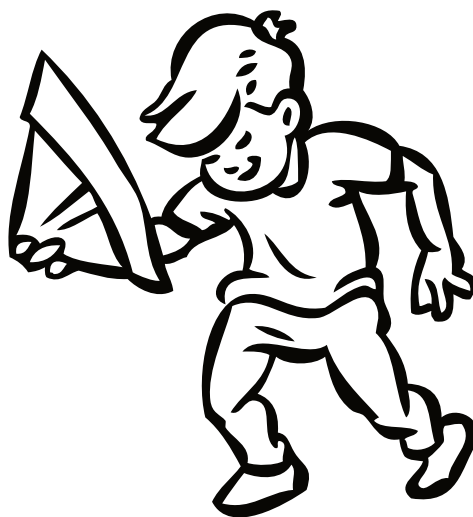

Zvládá výslovnost většiny hlásek; vypráví příběh dle obrázků; dokáže popsat předměty a vysvětlit jejich účel; používá gramaticky správnou řeč s přiměřenou délkou vět (víceslovné věty se spojkami); na základě poslechu vyčlení slova, slabiky, hlásky. Identifikuje rozdíl mezi krátkou/dlouhou, měkkou/tvrdou, znělou/neznělou hláskou.

Osvojuje si čtenou a psanou podobu jazyka; vypráví příběh s pointou na konci; zpřesňování významu slov; růst aktivní i pasivní slovní zásoby; vypráví vtipy, vnímá a pochopí satiru.

Nápodoba

Děti již od útlého věku sledují a napodobují chování dospělých i ostatních dětí ve svém okolí, což jim pomáhá osvojit si nové dovednosti a porozumět světu kolem sebe.

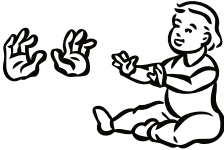
Prostřednictvím nápodoby se učí nejen praktické činnosti, jako je používání nástrojů či hraček, ale také sociální normy, projevování emocí, jazykové vzorce a užívání řeči.

Mohou také sledovat reakce druhých na jejich chování. Schopnost napodobovat je navíc důležitá také pro vytváření vazeb mezi dítětem a jeho okolím, protože podporuje interakce a vzájemné učení mezi dětmi a dospělými.

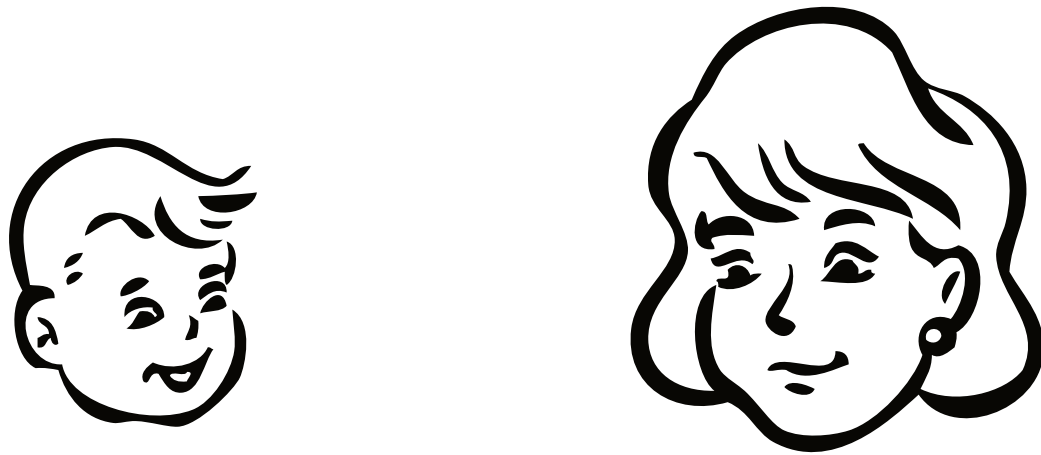
Kdy se obrátit na odborníka?

- Nedosahuje milníků vývoje nápodoby nebo jich dosahuje se zpožděním.
- Neschopnost napodobovat zvuky, slova nebo jednoduché pohyby, nežájem o tuto nápodobu, např. tleskání, jednoduché tanečky, mávání.
- Neschopnost napodobovat herní a sociální aktivity, např. nenapodobuje po druhých hraní s hračkami, stavění kostek či jiné interaktivní činnosti; nenapodobuje činnosti, které vidělo ve svém okolí (nejčastěji rodiče při domácích pracích, opravování auta, uklízení...).

Příklady běžného vývoje

1-9 měsíců	9-12 měsíců	1-2 roky
		
<i>Velmi jednoduchá nápodoba (např. vypláznutí jazyka).</i>	<i>Napodobuje jednotlivé zvuky, gesta, hříčky (pápá, paci paci, tleskání).</i>	<i>Napodobuje složitější činnosti (tanečky, série gest).</i>
2 roky a výše		
		
<i>Napodobuje složitější komplexní činnosti (uklízení, péče o sebe sama, vaření).</i>		

Sdílená pozornost

Sdílená pozornost je klíčovým aspektem raného socio-emočního a kognitivního vývoje dítěte. Jedná se o schopnost dítěte zaměřit svou pozornost na stejný objekt nebo událost jako jiná osoba, přičemž tato zkušenost se sdílí prostřednictvím vzájemných pohledů, gest či verbální komunikace.

Tento proces je zásadní pro rozvoj komunikačních dovedností, učení a porozumění světu kolem sebe. Schopnost reagovat na sdílenou pozornost a zahájit ji je považována za základní předpoklad pro úspěšný rozvoj řeči a sociálních interakcí.

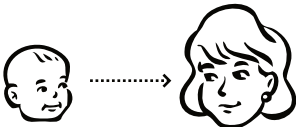
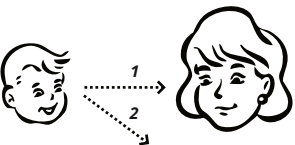
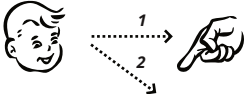
Kdy se obrátit na odborníka?

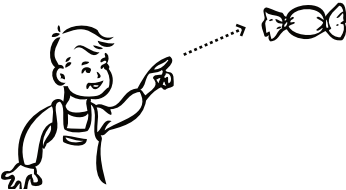
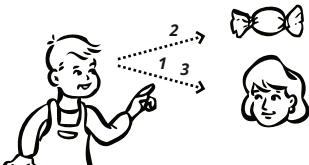
- Nedosahuje milníků vývoje sdílené pozornosti nebo jich dosahuje se zpožděním.
- Dítě málo nebo vůbec nenavazuje oční kontakt s rodiči či pečovateli.
- Neužívá ukazování, mávání či jiná gesta ke sdílení pozornosti s druhou osobou.
- Dítě nereaguje na pokusy dospělých navázat sdílenou pozornost, například když dospělý ukazuje na objekt nebo se snaží upoutat dítě na něco zajímavého.
- Dítě neprojevuje zájem o sdílení zážitků nebo zájmů s ostatními, například neukazuje hračky nebo jiné předměty rodičům, neukazuje na zajímavé věci,

které vidí na ulici.

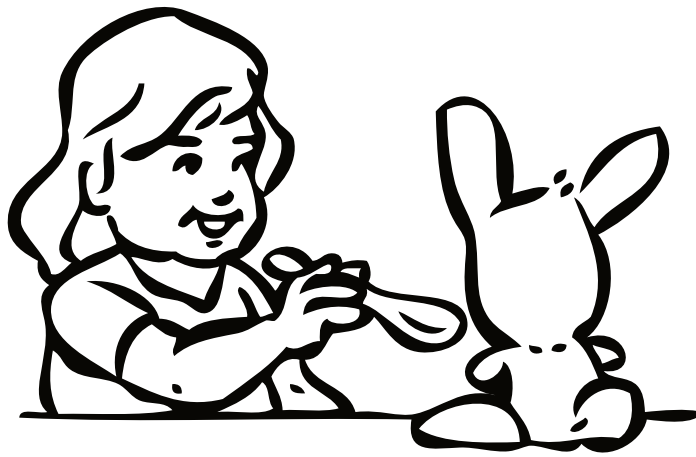
- **Pozor!** Některé z těchto projevů se mohou objevovat i u dítěte s typickým vývojem, například v situacích, kdy je zabráno do hry s vrstevníky nebo vlastní činnosti, za neobvyklou situaci považujeme, pokud se jedná o převažující způsob reakcí dítěte a dítě setrvale nereaguje a sdílení pozornosti nevyžaduje.

Příklady běžného vývoje

1-6 měsíců	6-9 měsíců	9-12 měsíců
		
Navazuje oční kontakt.	Sleduje směr pohledu pečující osoby.	Sleduje směr ukazování a následně naváže oční kontakt.

13-18 měsíců	1,5 let a více
	
Ukazuje prstem.	Ukazuje prstem a navazuje trojbodový oční kontakt.

Hra a manipulace s předměty

Hra je jedním z prostředků, díky nimž děti již od útlého věku mohou poznávat svět, rozvíjet své schopnosti a budovat první sociální vazby. Prostřednictvím manipulace s předměty a hračkami děti poznávají přírodní a fyzikální zákonitosti nebo se učí řešit první problémy.

Díky fantazijní a symbolické hře si mohou experimentovat se sociálním chováním a emocemi, rozvíjí fantazii a kreativitu. Sledování dětské hry je potom důležité právě proto, že nám může poskytnout informace o způsobu, jakým dítě chápe svět kolem sebe a jak si osvojuje důležité životní dovednosti.

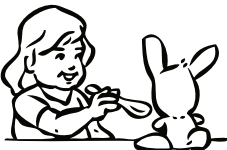
Kdy se obrátit na odborníka?

- Nedosahuje milníků vývoje dětské hry nebo jich dosahuje se zpožděním.
- Opakovaně se zaměřuje na specifický předmět nebo činnost a nemá zájem o jiná témata (např. zajímá se pouze o dopravní značky, zajímá se pouze o tramvaje).
- Vykonává stereotypně nějakou nezvyklou činnost a nemá zájem o jiné aktivity (opakovaně otvírá a zavírá dvířka, točí si kolečkem od auta, staví hračky do dlouhé řady a dále si s nimi nehraje, třídí hračky dle nějakého klíče a dále si s nimi nehraje).
- Nereaguje na dospělého, když si s ním chce hrát.
- Ve hře se neobjevuje nápodoba běžných činností (např. krmení panenky,

opravování židličky).

- Neprojevuje žádný zájem o hračky nebo dětské hry.
- **Pozor!** Všechny výše zmíněné činnosti jsou do určité míry u každého dítěte běžné. Za atypické je považujeme pouze tehdy, když představují výraznou část činností dítěte a dítě zároveň nemá žádný nebo má velmi malý zájem o jiné aktivity.

Příklady běžného vývoje

1-12 měsíců	13-18 měsíců	1,5-2 roky
		
Sensomotorická hra - manipuluje s hračkami, třese, hází, zkoumá je dotekem, ústy, zrakem, sluchem.	Imituje a napodobuje sociální situace ve hře (krmí panenku/ zvířátko, mluví za zvířátko).	Funkční hra - hraje si s hračkami očekávaným způsobem, ustupuje manipulační hra. Vláček strká do tunelu apd.
2-3 roky	3-5 let	5-6 let
		
Symbolická a fantazijní hra (vaří polévku z písku, předstírá, že klacík je letadlo).	Dává dvě figurky do vzájemné interakce (zvířátka si povídají, předstírá scénky), jednoduchá hra "na něco" (na kuchaře, na kočičku, na obchod).	Více figurek ve vzájemné interakci, složitější hra "na něco" (na policajty a zloděje, na piráty, scénky), bohatá fantazijní produkce.

Interakce s vrstevníky

Interakce s vrstevníky hraje klíčovou roli ve vývoji dítěte, zejména v oblasti sociálních a emočních dovedností.

Prostřednictvím hry a společných aktivit se děti učí základním principům komunikace, jako je sdílení, spolupráce a řešení konfliktů. Interakce s vrstevníky také podporuje rozvoj empatie, protože dítě se učí rozpoznávat a reagovat na pocity druhých.

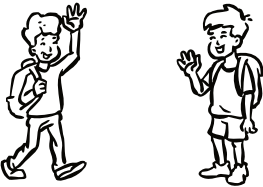
Kromě toho děti při interakci s vrstevníky získávají zkušenosti, které jim pomáhají rozvíjet sebevědomí a identitu. Tyto vztahy jsou důležité pro správný socio-emoční vývoj a mohou mít dlouhodobý vliv na to, jak se dítě zapojuje do sociálního prostředí ve škole a v dalších oblastech života.

Kdy se obrátit na odborníka?

- Nedosahuje milníků vývoje interakcí s vrstevníky nebo jich dosahuje se zpožděním.
- Izolace od vrstevníků: dítě se vyhýbá společné hře, tráví většinu času o samotě a nevykazuje zájem o interakce s ostatními dětmi nebo se jim vyhýbá, odchází od ostatních dětí nebo reaguje na jejich přítomnost agresivně.
- Neprojevování empatie: dítě nereaguje na emocionální projevy vrstevníků, nerozpoznává jejich pocity nebo neprojevuje zájem o jejich potřeby, např. neupozorní, když si jiné dítě ublíží, nejde ho utěšit.

- Nedostatek reciprocity: interakce dítěte jsou jednostranné, dítě se nedokáže zapojit do vzájemné výměny, například při konverzaci nebo společné hře nebo o ni nejeví zájem.
- **Pozor!** Některé z těchto projevů se mohou vyskytovat i u dítěte s typickým vývojem, např. když je zabrán do nějaké činnosti, nemá dobrou náladu nebo potřebuje být chvíli samo. Za neobvyklou situaci považujeme, pokud se jedná o převažující způsob chování dítěte.

Příklady běžného vývoje

1-12 měsíců	13-18 měsíců	1,5-2 roky
		
Hra převážně samotářská, nemá zájem o vrstevníky.	Reaguje na vrstevníky, na pobídku jim podá předmět, nemá zájem o společnou hru.	Navazuje fyzický kontakt s druhými dětmi (pohladí, odstrčí), první konflikty (např. o hračku).
2-3 roky	3-4 roky	4-5 let
		
Projevuje zájem o vrstevníky, pozoruje je při hraní, má rád společnost vrstevníků, převládá "paralelní" hra - hraje si vedle druhého dítěte, ještě není společná hra, ale jednoduché interakce (podá spontánně hračku, konflikty).	Společná hra s vrstevníky.	Při hře s vrstevníky spolupracuje, složitější hry, chápe pravidla, preferuje některé kamarády.
5 let a více		
		
Navazuje hlubší kamarádské vztahy.		

Sluch

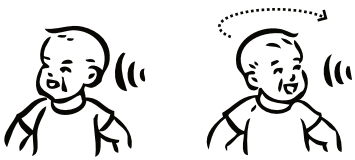
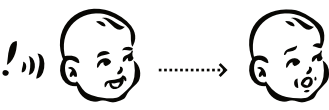
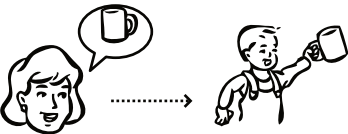
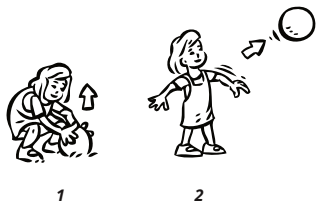
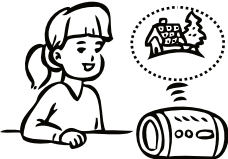
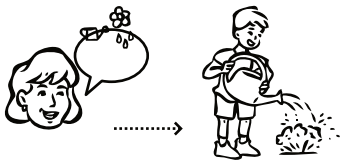
Sluch patří mezi jeden ze základních lidských smyslů a je nepostradatelný pro správný rozvoj dítěte. Slyšet neznamená pouze vnímat zvuky z okolí. Sluch je nezbytným předpokladem pro rozvoj řeči, především během prvních tří let života.

U dítěte je slyšení klíčové pro učení, logické myšlení a celkový psychomotorický vývoj. Sluch je důležitý pro komunikaci a rozvoj sociálních vztahů, rovněž i pro pocit osobní jistoty a bezpečnosti.

Kdy se obrátit na odborníka?

- Nereaguje na zvuky: v novorozeneckém a kojeneckém věku nereaguje úlekem, pohybem, pláčem na nečekané hlasité zvuky jako je domovní zvonek, klíče, bubínek... Neprobudí se, pokud je v místnosti či okolí hluk, nenapodobuje zvuky v okolí, neotáčí hlavu ve směru zvuku, plačící dítě nelze utiшит pouhým hlasem. Později se neobrací ve směru hlasu na zavolání, nevěnuje pozornost zvukům z okolí.
- Nereaguje na výzvy.
- Nežvatlá nebo jeho předchozí žvatlání ustává.
- Nenapodobuje užívání jednoduchých pojmenování pro známé osoby a věci, které je obklopují, nemluví stejně jako ostatní děti, nesleduje televizi, pokud je puštěna na normální hlasitost, nedochází u něj k postupnému zlepšování porozumění a užívání slovní zásoby.

Příklady běžného vývoje

1-4 měsíce	4-6 měsíců	6-9 měsíců
		
Uvědomuje si zvuk; odpovídá na zvuky otáčením hlavy, úsměvem, zklidněním se, přerušením činnosti; reaguje na hlasité zvuky; rozezná hlas mámy či jiné blízké osoby.	Naslouchá pozorněji; otáčí se za zvukem; začíná spojovat význam se zvukem (např. občas reaguje na své jméno); reaguje na změny intonace hlasu; začíná přesně lokalizovat zdroj zvuku; naslouchá vlastnímu hlasu.	Přesně lokalizuje zdroj zvuku; rozlišuje délku, intonaci a intenzitu zvuku; udrží déle pozornost; rozliší samohlásky od slabik. (7-9 měs.).
9-12 měsíců	13-15 měsíců	15-18 měsíců
		
Lokalizuje zvuk ze vzdálenosti; rozlišuje hlas mluvčího od okolních zvuků; monitoruje svůj vlastní hlas a hlasy ostatních (10-12 měs.).	Zapamatuje si slovo na konci věty; rozeznává často užívané věty; rozumí jednoduchému pokynu.	Vybírá mezi více frázemi; identifikuje více slov souvisejících s objekty, např.: hračky, jídlo, části těla.
1,5-2 roky	2-2,5 roků	2,5-3 roky
		
Sluchová paměť dvou položek; rozezná písničky; rozlišuje příkazové věty; chápe instrukce o dvou krocích ("Vezmi míč a hod' ho!").	Poslouchá známé písničky; chápe delší sdělení; poslouchá z větší vzdálenosti.	Sleduje 2-3 směry zvuku; poslouchá nahrávky příběhů.
3-3,5 roků	3,5-4 roky	
		
Převypráví krátký příběh; splní tři úkoly v pořadí; vnímá větu o šesti slovech.	Zpracovává delší a složitější větné celky; převypráví detailně delší příběh v pěti či více větách; vnímá větu o osmi slovech.	

Psychomotorický vývoj dítěte do 6 let

© 2024

